



KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No. 5., Vol. 17., 15. května-May 15th, 1983.



The 15th World Scout Jamboree

15,000 boy scouts to hit the Rockies in July

By STUART FOXMAN

TAKE 15,000 boy scouts, add 400 hectares of land in the foothills of the Canadian Rockies, throw in dashes of fun, excitement and adventure, and you'll have the recipe for the 15th World Scout Jamboree (WJ '83). The ingredients will be mixed when the Kananaskis region of southwestern Alberta plays host to the world during the 13-day Jamboree, beginning July 4, 1983.

Lying in a pass leading into the Rockies, the Kananaskis site is only 90 km west of Calgary, and 40 km east of Banff. Scouts from the 117 member nations for the World Scout Organization (WSO) will be on hand to attend the finale of the WSO's 75th anniversary celebrations.

The scouting movement, which began in England in 1908 following publication of Lord Robert Baden-Powell's *Scouting for Boys* now boasts a worldwide membership of 14 million on all five continents. It was Baden-Powell's wish that boys be trained in good citizenship, with an emphasis on outdoor life. The first international Jamboree took place in 1920, in London, and the occasion was marked by the naming of Baden-Powell as chief scout of the world. Since then, the event has been held approximately every four years, with Canada previously hosting it in 1955. The Jamboree is open to all Scouts, Venturers, Senior Scouts and Explorers who will be between the ages of 14 and 18 as of July 4, 1983. Although the majority of those in attendance will be boys, between five and ten per cent of the participants will be girls.

Jamboree co-ordinator Percy Ross has come up with a full slate of activities designed to appeal to the scouts and to suit the area. The scouts will visit Calgary to take in the world famous Stampede. After a day of watching the steer wrestlers, calf ropers and

mountain hiking programs are planned. Sports and pioneering operations will also be part of the fun.

Once at the Jamboree site, the scouts will be divided into 12 sub-camps, with Canadian scouts scattered throughout each camp. Arrangements are also being made to have troops from outside Canada and the U.S. stay at Canadian homes for up to five days before or after the Jamboree. The homes, usually those of people involved with the scouting movement, are being offered so the visiting scouts can learn more about their host country.

Three years of planning have gone towards making WJ '83 a success, but the site itself can't even be set up until one month before the Jamboree opens. Organizers must wait for the snow to melt, and for the land to be cleared before the necessary facilities can be installed. A 2,000 member support staff will pay their own way to Kananaskis to ensure that all operations run smoothly.

With that kind of commitment, WJ '83 is bound to be a success—one that Lord Robert Baden-Powell himself could be proud of.

"OUR CANADA".



Czechoslovak Boy Scout Camp before 1939. Since then—except for 2 brief periods/45-48, 68-70/ Scout Movement has been outlawed; first by the German Nazis, then by the Czechoslovak Communists. There are only illegal units.

bronc busters practise their crafts, the scouts will be ready for their own mini-rodeo, including chuck wagon races and log-sawing contests. Whatever pointers they pick up in Calgary should come in handy. A one-day tour of nearby Banff is also on the agenda. Whether it be the natural hot springs, the Mount Sulphur gondola, the shops or the breathtaking scenery, the scouts will be busy with things to see and do.

To take advantage of the surroundings, river rafting (on the Kananaskis River) and

site itself can't even be set up until one month before the Jamboree opens. Organizers must wait for the snow to melt, and for the land to be cleared before the necessary facilities can be installed. A 2,000 member support staff will pay their own way to Kananaskis to ensure that all operations run smoothly.

With that kind of commitment, WJ '83 is bound to be a success—one that Lord Robert Baden-Powell himself could be proud of.

"OUR CANADA".

Dr. František Schwarzenberg sedmdesátník



Jubilant se narodil 24. 3. 1913. Na obrázku se účastní pražského povstání v r. 1945. Žije v Rakousku jako emigrant.

K významnému životnímu jubileu mu blahopřejeme.

Narodil se v Praze, vyrostl a vychován byl na zámku Orlík nad Vltavou. Pocházel ze šlechtického rodu, jehož příslušníci zastávali v rakousko-uherské monarchii nejvyšší úřady, byli vojevůdci a diplomaty. V době národního obrození v devatenáctém století se Schwarzenbergové postavili na stranu českého národa, byli vůdci české státoprávní šlechty a věrnými spolupracovníky Riegra a Palackého. Karel Schwarzenberg, obránce českého státního práva a rovnoprávnosti českého jazyka s německým, prohlásil roku 1871 na říšské radě ve Vídni: „Chceme hájit práv těch, kteří se rovnoprávnosti dožadují, co naše síly stačí, ať se stane cokoli, až do těch hrdel a statků.“ Dr. František Schwarzenberg, dědic těchto rodových tradic, získal si svým lidským milým a hluboce demokratickým jednáním důvěru a přátelství všech lidí, kteří s ním přišli do bližšího styku. Ač konzervativce, je respektován liberály i socialisty. Je jedním z vedoucích představitelů českého katolicismu, ale přes to vážen protestanty i svobodomyšlníky. Je Čech, který má rád Slováky a Slováci jeho.

Výchovu a studium na Karlově univerzitě v Praze, kde v roce 1938 získal doktorát práv, se připravoval na diplomatickou dráhu. Než ji mohl nastoupit, v době mnichovské krize v roce 1938, byl František Schwarzenberg mezi těmi, kdo podnítili proslulé prohlášení, v němž se „staré české rody“ postavily na obranu republiky a národa. V době pražského povstání v květnu 1945, jehož se dr. František Schwarzenberg aktivně zúčastnil jako člen České národní rady, významně se uplatnil při sjednávání kapitulace velitele Wehrmachtu. Teprve pak mohl nastoupit diplomatickou dráhu jako velvyslanec Československa u Vatikánu. Byla to krátká kariéra, neboť po puči v roce 1948 se úřadu ve Vatikánu vzdal a odešel do exilu. Od padesátých let až do odchodu na odpočinek před pěti lety působil dr. František Schwarzenberg jako profesor politických věd na Loyolově univerzitě v Chicagu, kde se horlivě účastnil politického života v exilových a krajských organizacích.

VZPOMÍNKA

let, co na českém zámku Lány u Prahy zesnula paní Charlotte Masaryková, manželka prezidenta-Osvoboditele Tomáše Garrigua Masaryka. Je to tentýž zámek, kde i on vydechl naposled o 14 let později. Příčinou smrti paní Masarykové bylo částečné ochrnutí, kterým byla stížena. Tuto krizi její tělesný organizmus zeslabený dlouhou chorobou a předchozím strádáním již nepřekonal. O paní Masarykové můžeme právem říci, že přes svůj americký původ byla po více jak polovinu svého života uvědomělou příslušnicí našeho národa. Byla vpravdě uvědomělou Češkou. Její češství se však nikterak nevyčerpávalo tím, že se naučila česky mluvit a že o sobě říkala: „já jsem Češka“...; pokládala za svůj úkol a povinnost pro tento národ žít, pracovat a tvořit a dávat mu ze sebe to nejlepší, co člověk může dát.



Paní Charlotte Masaryková, 20. 11. 1850 - 13. 5. 1923.

Ráda bycn čtenářům "Kanadských Listů" připomněla vzácnou ženu.. Dne 13. května t.r. tomu bylo už 60 let, co na českém zámku Lány u Prahy zesnula paní Charlotte Masaryková, manželka prezidenta-Osvoboditele Tomáše Garrigua Masaryka. Je to tentýž zámek, kde i on vydechl naposled o 14 let později. Příčinou smrti paní Masarykové bylo částečné ochrnutí, kterým byla stížena. Tuto krizi její tělesný organizmus zeslabený dlouhou chorobou a předchozím strádáním již nepřekonal. O paní Masarykové můžeme právem říci, že přes svůj americký původ byla po více jak polovinu svého života uvědomělou příslušnicí našeho národa. Byla vpravdě uvědomělou Češkou. Její češství se však nikterak nevyčerpávalo tím, že se naučila česky mluvit a že o sobě říkala: „já jsem Češka“...; pokládala za svůj úkol a povinnost pro tento národ žít, pracovat a tvořit a dávat mu ze sebe to nejlepší, co člověk může dát.

Američanka se stala Češkou mravně i politicky, věřila v genia našeho národa.

Byla pohřbena na lánském hřbitůvku, plném košatých stromů dýšících klidem a mírem, doprovázena zvuky písně, kterou tolik milovala:

Kdož jste Boží bojovníci
a zákona Jeho ...

Anežka Mráčková.

Dne 23. března, právě na Květnou neděli, provedla čs. bezpečnost v různých městech domovní prohlídky a jak oznámila francouzská tisková kancelář Agence France

Presse, přechodně zadržela dvacet příslušníků františkánského řádu. Patnáct františkánů podrobila výslechu a propustila, pět — tři z Prahy a dva z Plzeňska — zadržela a uvalila na ně zajišťovací vazbu.

HOLD KANADĚ

36. kongres ČSNS se koná ve dnech 28. a 29. května v Royal York Hotelu. 28. května večer se bude konat slavnostní banket za přítomnosti předních představitelů kanadského života.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor ztotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámorí loď ... \$ 12:00
zámorí letecky ... \$ 15:00

Upřímné blahopřání k narozeninám

V Ottawě se dne 4. června t.r. dožije svých 75. narozenin známý krajan dr. Karel Bála. Původně pražský advokát a náruživý skaut, dr. Bála byl za války v čs. armádě v Anglii. Při obléhání pevnosti Dunquerk byl zraněn. Po válce působil jako obchodní attaché na československém velvyslanectví v Ottawě, kde jeho šéfem byl čs. velvyslanec František Němec. Když přišel únorový puč v roce 1948, oba s většinou personálu resignovali. Dr. Karel Bála pak vstoupil do služeb Aluminum Co. of Canada, v centrále v Montréale. K významnému životnímu jubileu mu blahopřejeme!



ČSSR



Krajan, který nedávno navštívil Olomouc,
nám zapůjčil tento zajímavý obrázek.

Chutná domácí jídla u krajanů:

The Alp's Restaurant

2872 DUNDAS ST. WEST, TORONTO M6P 1Y3
(DUNDAS & KEELE)

Plánujete-li svatby, oslavy
narozenin či schůze,
volejte:

TEL. 762-5449

Milka Sztuska

Ceny mírné, obsluha vzorná!

LIDÉ MEZI NÁMI



Trofej HABITAS
1983 a vyznamenaný zahradní
architekt Milan HAVLÍN, St. Bruno, Que.

Tento býv. mukl z 50. let je dnes vedoucím oddělení zahradní architektury firmy W.H. Perron, největšího zahradnického podniku v provincii Quebec.

Trofej HABITAS za rok 1983 mu byla udělena sborem soudců za vyjimečné plánování a realizaci projektů. Krajan Havlín vyhrál již dříve několik mezinárodních soutěží v tomto oboru. Blahopřejeme!

Srdečné blahopřání

Pani Jiřina Kubánková se 2. června 83 dožívá svých 75. narozenin, po letech ne právě lehkých, které má za sebou.

Původ je třeba hledat v dávných letech před válkou. Po absolvování učitelského ústavu v Praze byla přidělena na školu v Litoměřicích, kde působila tři roky. Její známosti z té doby vedly později k pomáhání vězňům na terezínském ghettu v městě Terezíně po obsazení Čech Němci. Po čase se její pomoc prozradila, byla zatčena v Praze na jaře 1943 a vězněna v terezínské pevnosti a po dvou měsících transportována do Ravensbrücku, nedaleko Berlína. Na terezínské pevnosti se setkala s dr. Miladou Horákovou a jejich přátelství trvalo i po návratu do Prahy. Po komunistickém puči v únoru 1948, Milada se svou třináctiletou dcerkou odmítala jít do emigrace a byla popravena čs. komunisty 27. června 1950.



V Ravensbrücku byla postižena tyfusem a když se vracela po karanténě domů, vážila 33 kg a ještě po 6 měsících nebyla schopna chůze. V Ravensbrücku se poznala také s Aničkou Kvapilovou. Obě odešly do exilu v roce 1948 a usadily se v Norsku, kde pomáhaly založit českou organizaci pro pomoc uprchlíkům. Po tříletém pobytu v Norsku přijela Jiřina Kubánková /v roce 1951/ malou nákladní lodí "Rannenfjord" se šesti jinými pasažéry do Chicoutimi v severní části provincie Quebec a odtud potom vlakem do Montréalu. Její začátky nebyly lehké. Našla práci a brzo začala pomáhat druhým. Později také podporovala české uprchlíky v různých táborech. Po roce 1968 pomáhala i emigrantům nové vlny. Literární zájmy, hlavně o poezii, vedly ji ke vstupu do Společnosti pro vědu a umění od samého vzniku montreálské skupiny a k pilné účasti na kulturních podnicích. Pro mírné podnět se rozhodla jít na odpočinek do Victoria, B.C. Její duše zůstala však v Montréale. Kulturní život v této kanadské metropoli jí mnoho dal a dosud tam má mnoho přátel. /Adresa: Apt. 418, 815 Rupert Terrace, Victoria, B.C. V8V 3E4./

JEDNOU VĚTOU

Nová krajanská kavárna v Torontě: TIFFANY S. Adresa: 256 Augusta Ave., tel. 961-3696. Chcete-li ukázat Kanadánům a jiným, co všechno naše etnická skupina v Kanadě dokázala, napište si na adresu "KL" o "Centennial Issue" z roku 1967. Má 98 stran anglického textu s četnými fotografiemi. Zachycuje důležité historické momenty spojující nás s Kanadou, přehled našich obchodníků a podnikatelů, vynikajících umělců, hudebníků, zpěváků, sportovců a příslušníků svobodných povolání. Všeobecné statě o čs. hudbě, literatuře, filmu, tělovýchově. Také články o TGM, Husovi, Komenském, sv. Václavu, dr. Miladě Horákové a kardinálu Beranovi. Cena \$ 4:39 včetně poštovného. --TV program v Ottawě "Czechoslovak Kaleidoscope" řídí A. Wagner, 2818 Richmond Rd., Ottawa, Ont. K2B 6S5. --Malby Václava Váci byly zfilmovány pod názvem "Fantastic Visions". 16 mm film trvá 27 minut a nájem je možný na č. 962-0181. --"Montreal Gazette" přinesla nedávno velkou oznámku krajana Karla Velana "Canada at Crossroads", v které rozebírá příčiny hosp. krize a její možné řešení. Pan továrník Velan se 8. února t.r. dožil "65". --4 čs. umělci vystavovali v Ottawě: Eva Lapková keramiku, Milan Lapka malby, Helena Schmausová-Shoonerová keramiku a Ivan Dobroruka malby. Výstavu uvedl dr. Fr. Šístek, předseda místní odb. SVU. 28. 4. se v National Library konal úspěšný večer české a slovenské poezie "Poezie krásy a zmaru". Byl to mimořádný večer.



ČESKOSLOVENSKÝ LEV
provedený ve 14K zlatě

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klopky.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNÍK

5 Shuter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL) 862-0807
zasíláme na dobírku

Bude vás zajímat

Nové Divadlo předvede Hrabalovu komedii "Bambini di Praga" 27. a 29. 5. Tel. 368-0420. --Zkušené tesaře zaměstná B. Procházka, tel. 921-4645. --Oldřich Čerých žije ve Sprucedale, Ont. --Zajímavá publikace: J. Paskievich - "A Voiceless Song", 68 fotografií ze zemí za Žel. oponou, s předmluvou J. Škvoreckého, \$ 17:95. Tel. 593-9602. --Měsíčník "Vorwärts", vydávaný čs. občany něm. původu v Torontě, slaví letos 35. výročí založení. --Český student U. of T., nekuřák a abstinent, hledá podnájem u kraj. rodiny od září 83. Volejte collect/506/454-2447. --Cenu E. Hostovského za rok 82 dostala kniha "Růžová dáma"/Index/.



Pražské uzenářství

638 Queen St. West,
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík
Tel.: 364-1787

kultura

PŘED 10TI LETY ODEŠEL VÁCLAV RENČ

Václav Renč, narozen 28. listopadu 1911 ve Vodochodech, v dubnu 1952 odsouzen na 25 let vězení, zemřel 1. května 1973 v Brně.

V noci z 30. dubna na 1. máje 1973 zemřel v Brně básník, dramatik, překladatel a literární historik dr. Václav Renč. Reakce na jeho úmrtí byla charakteristická pro »znormalizovanou« literární frontu. Renč byl jedním z literárních reprezentantů nikoli třídy vládnoucí, nýbrž třídy ovládané: v padesátých letech byl ve známém spisovatelském a intelektuálním procesu odsouzen na 25 let těžkého žaláře. Propuštěn byl teprve v roce 1962, rehabilitován byl v době obrodného procesu a od roku 1970 bylo opět jeho dílo na listině zakázaných knih. Nekrology se neobjevily ani v denním tisku ani v rozhlase.

Václav Renč se narodil 28. listopadu 1911 ve Vodochodech u Roudnice. V Praze vystudoval klasické gymnasium a filosofickou fakultu University Karlovy, studia dokončil doktorátem v roce 1936.

Ve svých prvních literárních pracích byl Renč ovlivněn básnickým a esejistickým dílem Otkara Běziny. Velký vliv na další literární vývoj Renčův měli pražští němečtí spisovatelé Rainer Maria Rilke, Franz Kafka a Franz Werfel, které Renč mistrně přetlumočil do češtiny a napsal o nich několik zasvěcených literárních analýz.

Březinův a Rilkeho vliv Renč umělecky přetvářel ve svých prvních básnických sbírkách »Jitření« (1933), »Studánky« (1935), »Sedmhradská zemi« (1937) a »Vinný lis« (1938) – v silnou moderní spirituální poezii, poněkud zatíženou intelektualismem. Byly to verše tvarově čisté a formálně i myšlenkově vybrané. Svou vynikající básnickou dokonalost a rytmickou lehkost využil Václav Renč i jako dramatik. Umělecký význam Václava Renče v moderní české poezii tkví v dramatickém básnictví. Přitom důraz je položen na slovo dramatické. V moderní české literatuře čtyřicátých až šedesátých let bylo jen několik autorů, kteří byli schopni vytvořit dramaticky silná a jevištně působivá dramata ve verších. Zde dominuje Václav Renč a je jistou tragédií generace, která dorostla mezi léty 1948 – 1968, že neměla možnost vidět Renčova dramata a studovat je v celistvé jejich umělecké mnohotvárnosti.

Všechna Renčova dramata měla úspěch u divadelní kritiky i u obecnosti. Drama »Marnotratný syn« (1942) se opírá o masopustní středověké výstupy a mělo několik vtipných jinotajů na nesvobodu a poručnictví. Druhé drama »Císařův mím« (1944), znamenalo již určité umělecké a dramatické vyvrcholení. Byla to také první Renčova hra uvedená po jeho dlouholetém nuceném odmlčení v roce 1967. Je to drama, které novým jevištním způsobem řešilo »věčný« problém umění a života. Václav Renč vtiskl této historické hře současnou aktuální ideovou problematiku. O těchto dramatech Renč v roce 1968 sám napsal: »Má lyrika za války z velké části neodpovídala cenzurním možnostem a kromě toho se ve mně prohloubil pocit, že na dramatické události, které národ a Evropa prožívaly, lze podstatněji odpovědět a zachytit formou dramatickou než lyrickou.«

Hrdinou dramatu »Císařův mím« je herec na dvoře císaře Diokleciána, Genesius, který je později jako mučedník prohlášen za svatého. Po smrti své milenky hledá Genesius vysvobození v divadle, které ho přivádí ke konverzi, ale také ke konfliktu s mocí. Další Renčovo drama »Barbora Celská« – historická hra o rozkošnické císařovně – vdově po českém králi Zikmundovi, má dvě zcela samostatné variace, přesněji řečeno dramatické verze: druhá umělecky výraznější se jmenuje Černý milenec – je tím méně mor. Silná barokní dramatická slova i jevištního projevu otevírala touto Renčovou hrou nové cesty a perspektivy českému dramatu.

Premiéru měla v Brně 1947 a je zajímavé, že když byl Renč jako šéfredaktor a dramaturg Mahenovy činohry v Brně akčním výborem v únoru 1948 vyloučen z divadla, Černý milenec po několika cenzurních škrtech a úpravách zůstal pro velký úspěch u diváků ještě řadu měsíců na scéně starého divadla na Veveří (Mahenova činohra v Brně). Z Renčových dramát pro mládež z doby před jeho uvězněním je nutno uvést »Komedii z kornoutu« (1944), »Perníkovou chaloupku« (1944) a »Medvěda Fňňu« (1949).

Únorem byla uzavřena Renčova první velká tvůrčí epocha. Po ní následovalo více než 11 let tvrdého vězení. Václav Renč byl zatčen v květnu 1951 Státní bezpečností a odsouzen teprve v procesu ve dnech 23. až 26. dubna 1952 k 25 letům vězení. V tomto procesu byl prof. dr. Josef Kepka popraven, básník Josef Kostohrýz dostal doživotí. Renč byl odsouzen pro domnělou »špionáž ve prospěch USA a v rámci Američany organizované Zelené Internacionály.« Odsouzeným bylo také kladeno za vinu, že vypracovali první spisovatelský manifest (memorandum), určené představitelům západního světa o současné situaci v ČSR. Jak ukázalo rehabilitační řízení byl celý proces provokací Státní bezpečnosti a obžalování se o Zelené Internacionále poprvé doslechli teprve u výslechu.

V roce 1960 byla většina uvězněných spisovatelů propuštěna. Václavu Renčovi a jeho rodině bylo rovněž oznámeno, že bude propuštěn. »...ale v poslední chvíli, téměř od brány věznic, z níž odcházelo tehdy 1200 vězňů, jsem byl odvolán zpět k pokračování výkonu trestu.« Václav Renč vážně onemocněl a propuštěn byl až v květnu 1962.

Typická je cesta jeho literární rehabilitace, která řadu let předcházela soudní rehabilitaci. Poprvé od jeho odsouzení se Renčovo jméno objevilo na veřejnosti v Liblicích na Mezinárodní

kafkovské konferenci, která se konala ve dnech 27. a 28. května 1963. Ve své přednášce »Franz Kafka und die tschechische Literatur« uvedl kritice F. Kautmann Václava Renče jako jednoho z autorů, kteří o Kafkovi psali; pak se začíná Renčovo jméno objevovat jako režiséra v divadle Ol. Čibora v Olomouci. V Hudebních rozhledech je recenzována opera Miloše Sokola na námět známého Renčova dramatu »Marnotratný syn«, která měla premiéru v roce 1963 v Olomouci. V roce 1964 byla uvedena v televizi opera Iši Krejčího »Antigona« na libreto Václava Renče.

V roce 1965 má Renč znovu první větší literární ohlas svým překladem Sofoklovky Antigony v antickém hecmetru a v roce 1966 dosahuje první rehabilitace: je znovu přijat za člena překladatelské sekce Svazu československých spisovatelů.

V roce 1967 má divadlo v Gottwaldově na programu jeho drama »Císařův mím« a knižně vychází drama »Kralovské vraždění«. V pozůstalosti spisovatele Miloše Rejnuše byla nalezena nedokončená rozhlasová hra, spíše skicy nazvané »Urhamlet«; Renč hru přepracoval a dokončil. Vytvořil z »Urhamleta« velké jevištní drama »Kralovské vraždění«. Hra se zabývá událostmi, jež předcházely děj Shakespeareovy tragédie Hamlet. Začíná vraždou Hamletova otce a jejím hrdinou je kancléř Polonius. V roce 1967 měla v brněnském divadle pro děti Radost premiéru nová Renčova hra »Ostrov strýce Artura«. Samostatnou kapitolu by si zasloužily Renčovy inscenace, režijní práce a dramatické metody.

Renč lehce zvládl všechny jevištní formy a všude měl šťastnou ruku. Když se mohl v půli šedesátých let vrátit k divadlu – byla mu dána jediná možnost režimovat nejprve sovětské slabomyslné operety v Olomouci a i zde měl velký úspěch. Později přepracoval a zmodernizoval texty slavných, dnes již klasických operet Lehára a především Emerica Kálmána. Vzpomínám si, s jakým obdivem mluvil v Bad Ischlu o jeho novém textu k Hraběnce Marici dnes již rovněž mrtvý šéfredaktor Karel Smažák atd. Renč natočil také po válce několik významných filmů a vedl i řezí složitých rozhlasových dramát. V srpnu 1967 přinesla Lidová demokracie významný rozhovor o Renčových názorech na umění a tvůrčí práci.

Renč, když byl o to požádán, šel po únoru 1948 v rámci »komandírek« pomoci i brněnskému ochotnickému souboru »Mamalemu divadlu«, dramatickému odboru závodního klubu Textilia v Brně, umělecky jednomu z nejvýraznějších souborů té doby. Nastudoval s nimi, v rámci kampaně uvádění klasiků na ochotnické scéně, Calderonovo »Velké divadlo světa«. Renč zmodernizoval a dramaticky upravil celý Vrchlického text a »vnitřní režijní plastikou dosáhl, že soubor pronikl k poetické iluzi Calderonova díla« (Národní obroda). Takových příkladů bych mohl uvést několik.

Představitelé české literární kritiky a rovněž reprezentanti Svazu československých spisovatelů v době obrodného procesu dobře pochopili kde je Renčovo místo a jaké nenahraditelné ztráty pro české písemnictví znamenalo jeho nucené odmlčení a proto i v poměrně krátké době necelých dvou let vyšly nové Renčovy básnické sbírky »Setkání s Minotaurem«, »Popelka Nazaretská« a výbor z básnického díla doplněný novými verši »Sklívání věže« a jako bibliofil rozsáhlá básně »Zastavení z rukopisné sbírky »Přesýpací hodiny«.

Od poslední Renčovy sbírky »Trojzpěvy« (1940) do vydání knihy »Setkání s Minotaurem« uplynulo téměř 30 let – je zde však překvapivá umělecká i ideová kontinuita, básnický prožitek násilného umlčení a věznění je přetaven v silný umělecký výraz, ke kterému se moderní česká poezie jen v málo případech dopracovala. Kamil Horňák v analýze »Básníkův návrat« poukazuje na novou v Renčově poezii: »Spolu s bolestí životního prožitku rozšiřuje záber Renčovy nové sbírky vertikální řez časem, včleňující člověka do dějinného procesu. To je v Renčově poezii novum, stejně tak jako pokus o analýzu rozpornosti světa, v němž Renč, mistr vázaného verše, sahá k široce založenému volnému verši s gnomickým kontempletivním patinou, usilující o simultánní postih kontradikčních tlaků světa na člověka.«

Na jevišti brněnského divadla bratři Mrštíků měli 19. října 1969 premiéru »drama obrodného procesu«, Renčova tragédie »Hoře z návratu« (s podtitulem »Marco se vrací«). Kritik Jindřich Uher k uvedení »Hoře z návratu« napsal: »Lze říci, že nejen soudobá česká dramatika dostala v nové Renčově hře přírůstek, který svým náročným filozofickým dosahem, precizním a přitom co nejjednodušším tvarem, má všechny předpoklady stát se potřebou diváka v tom nejlepší slova smyslu lidového.«

»Hoře z návratu« je tragédie muže, který po dvacetiletém odložení a putování světem se vrací, aby předal své zkušenosti těm, kteří čekali. Návrat je pro něj tragickým rozčarováním. Závěrečným výkřikem »pa!« se vzdává dobrovolně existence a naplňuje tak svůj tragický osud. Na závěr hry působila na Renče tragédie z konce srpna 1968, kdy dával Renč hře poslední dramatický výraz. I když to byla opět hra historická, každý z diváků cítil její žhavou aktualitu. Knižní vydání Renčova dramatu se objevilo na listině zakázaných knih.

Renčův literární profil by byl zdaleka neúplný, kdyby nebylo vzpomenu jeho vynikajících literárně-historických prací a kritik o Kafkovi, Rilkeovi, Juliu Zeyerovi a dalších zjevích českého a světového písemnictví. Renč uvedl do české filosofie i dílo

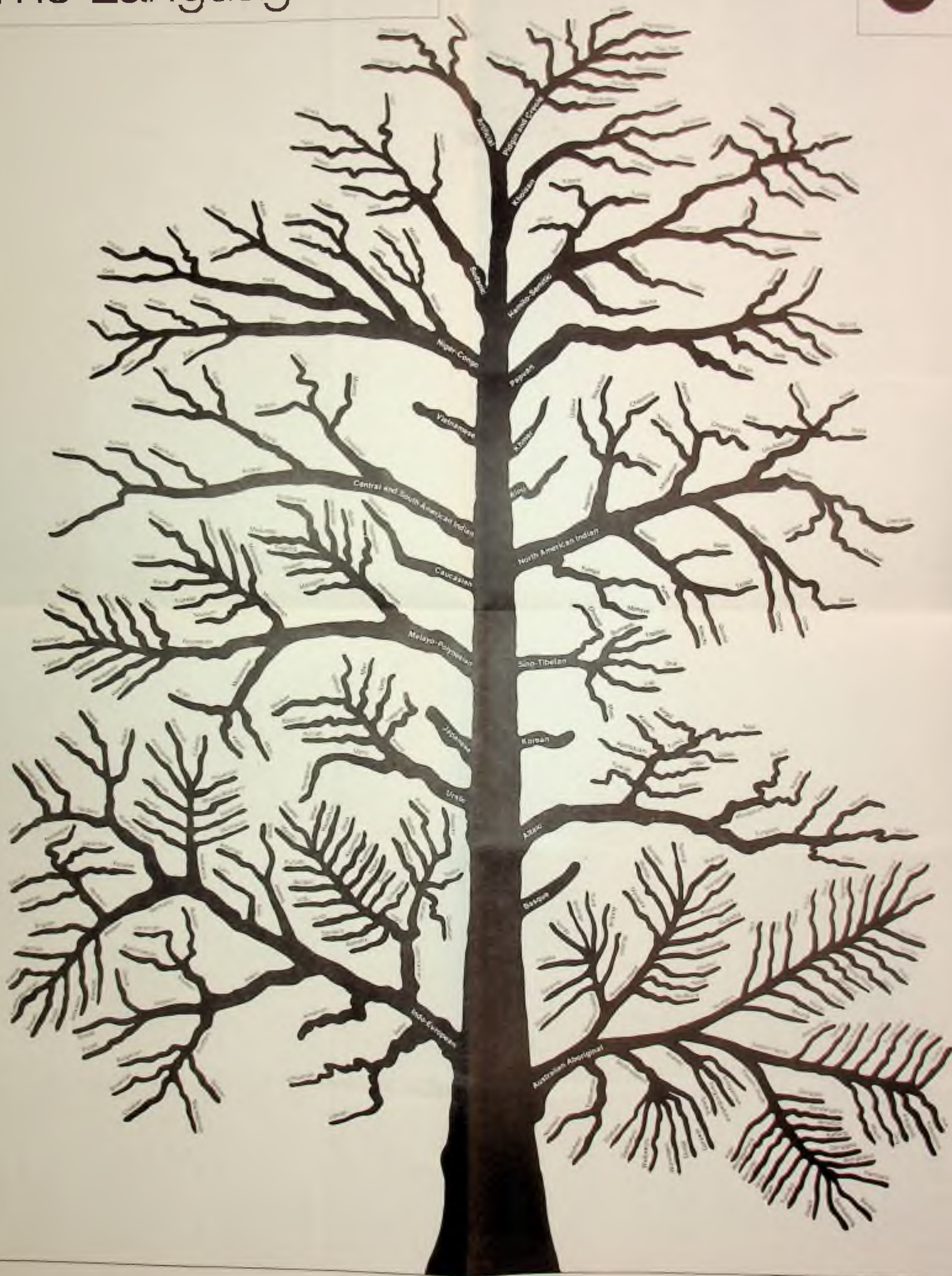
Dokončení na str. 7.



V březnovém čísle "KL" jsme přinesli článek o tom, jak se během I. světové války v Rusku začala formovat čes. legie. Významnou úlohu sehrál gen. Jaroslav Červinka, na obrázku upravo, který se narodil před 135ti lety, 13. května 1848 v Ostředku. Největším dnem jeho života byl 6. srpen 1917, kdy v Borispolu u Kijeve velel slavnostní přehlídce 2. čes. pěší divise při návštěvě vrchního velitele zahraničního vojska, předsedy Zahraniční národní rady T. G. Masaryka. Zemřel ve svobodném Československu 9. ledna 1933. Na obrázku stojící je generál Jaroslav Červinka ml., který byl do 15. března 1939 vojenským velitelem Prahy. Snímek nám laskavě zapůjčil dr. V. B. Cerven z Harrow, Ont. /

JEDNOU VĚTOU Hledají se: R. Chymek, dr. Z. Kopal, J. Sedláčková-Schnewaissová, V. Brychta, Vlasta a Alena Prokeš z Litvínova. Našli jsme J. Kersekdo ho hledal? – Tor. "Star" přinesl dojemný článek o F. Meislovi z Toronta /rodák z Plzně/ a F. Sarnem z USA. Byli přáteli v Osvěčimích za války. – Před 25ti lety zemřel v Langton, Ont. inž. agr. Jaroslav Horák, poúnorový uprchlík. – Jiří Traxler s paní navštívili Albertu a lyžovali v Jasper. – Prodá se IBM Selectric II., psací stroj s českou klávesnicí/12 typing elements/, \$1000 nebo nejlepší nabídka. Volejte /613/546-7666. – V Richmond Hill zemřela pí P. Rejhoňová, pův. rezidentka Montreálu. – Ota Hora neúnavně píše dopisy redakci "Ottawa Citizen" a informuje kan. veřejnost o proradnosti sovětského stanoviska v otázce nukleární debaty. – INDEX, Postfach 410511, 5000 Köln 41, má na skladě Seifertovu knihu "Všecky krásy světa". – Malířka Jindřiška Braunová-Cekotová vystavuje svá díla v kavárně "Les Pleiades", 316 Dupont St., Toronto, do 31. 5. – V Hamiltonu byl vysvěcen na kněze Jiří Macenauer. – V Torontě zemřel rabín Ernest Klein, 83, který působil v N. Zámcích a byl vězněn v Osvěčimích a v Dachau. – Věra Rollerová se přesunula ze Surrey, BC do Abbotsford, BC. – Z Francie se přistěhovali: Tomáš Brück do Toronta, A. Kodet a M. Doval do Vancouver, BC. – Deli obchod "7 Star Bakery", 2860 Dundas St. W., Toronto, byl zrušen. – "North-ern Mosaic" v Thunder Bay, Ont. přinesl článek o slovenském krajanovi Ondřeji Potockém, 90. Přijel 1910.

The Language Tree



JEDEN ze sedmi

V blízkosti půvabného toku Orlice u Hradce Králové stojí starodávna vila, ponuře a majestátně vyhlížející do přílehlých zahrad a luk. Na stavbě jsou již patrné stopy sešlosti. Dalo by se předpokládat, že zde již po řadu let nepříložil muž ruku k dílu. A přece v této budově vyrostlo a utvrdilo sedm mužů, že se jim málokdy v širém kraji mohl vyrovnat. Smysl pro čest a národní povinnost způsobily, že po dobu sedmi let neměli možnost se zabývat a tak malichernými záležitostmi, jako je stav rodinné stavby. Osud jim rozložil karty pro vyšší hru.

MUDr. Libor Štefan, gen. zdrav. služby, zemřel v roce 1925. Zanechal po sobě vdovu a pění, dvě životní složky ponurého názvu. Skutečná bytost a abstraktum, dva protisměrné pojmy se společným úkolem: odchovat sedm chlapců.

Na matku dolehly nemalé starosti. Byla na ni náhle uvržena veškerá odpovědnost. Podle manželova přání se snažila hochům dopřát patřičného vzdělání. A udržovat z peněz najednou pět dětí na studii nebylo malou záležitostí. Do ustarané tváře se začaly vrývat vrásky, vlas bělel. Rok po roku se prodírala drsným životem, zatím co z bezpečného přístavu rodinné stavby odletlo do světa jedno mladé za druhým.

Někdy, když starosti dolehly příliš silně, ozvaly se v mateřském srdci pochyby: „Vypřavím jich všech sedm?“ Dobrá vůle láme železo a tak v r. 1938 byl bez vlastních prostředků již jen dva z nejmladších chlapců, oba studenti. Pak vybuchl malchovský podkop. Měla se lavina události. Hrozila válka. Za večer si matka prohlížela snímek sedmičlenné skupiny a svráštělé rty si potichu přeflikávaly poetická jména: Zdeněk, Marjan, Aurelius, Otakar, Ivan, Benignus, Hvězdoslav. Sedm jich mám, bylo by jich škoda. Pak si vzpomněla na vážnou tvář v generálské uniformě. Národe vem si je, vem si je všechny, ale zachraň sám sebe! Zrodilo se odhodlání.

Když do Čech přišly první zprávy o utváření čs. vojska v zahraničí, nepokoj v rodině vyvrcholil. Na jaře r. 1939 zmizel první člen rodiny, Benignus. Byl poručíkem letectva, výkonným letem. Přes polské hranice. Při německém bombardování utrpěl zranění, dostal se do SSSR a odtud přes Střední Východ do Anglie.

Po krátkém opakovacím výcviku se stal členem 313. stíhací peruti. Vykonal přes devadesát bojových letů. Pro upřímnou povahu a usměvavou tvář byl značně oblíben. Neměl ho ale rádi němeři. Při doprovodu bombardovacích letadel nad obsazeným územím poškodili v souboji Beňdovů stroj. Kouř z motoru, modrá obloha, cáry mračen a syrová zem, vše splynulo v jedno. Dřevěný pomník s křížem nebojácně hlásá světu slávu českého pilota.

Po Bendovi následovali další dva, Aurel a Ivan. Pronikli šťastně Maďarskem a přes Středomoří a Francii se rozjeli do Anglie. Ten první, v civilním životě MUDr. Aurelius Štefan, sekundář chirurgického oddělení jaroměřské nemocnice, prošel. Nabídl své služby anglickému letectvu a byl vděčně přijat. Dosáhl hodnosti majora a byl jeden z mála lidí, kteří pronikli do tajů plastické chirurgie. Popálení letci poskytovali vědecký materiál a Aurelovo jméno mělo za čas zlatý zvuk.

Ivan, studující vysoké školy hospodářské, se nedostal přes Marseille. Liknavostí a zradou určitých úřadů byl pozdržen až do příchodu Němců. Skrýval se jak potkan ve stokách a v přístavích čtvrtí a zoufale se bránil dopadení. Konečně ho štěstí opustilo. Chytil ho a v okovech ho vozili od soudy k soudu, z káznice do káznice. Všechny jeho sny a cily pobořil kat mávnutím sekery.

Pak následoval Malda, správně Hvězdoslav, studující lékařství. Přesl rakouské hranice a pomocí chladnokrevného vystupování prorazil až na dohled švýcarských po-



Major let., MUDr. Aurel ŠTEFAN, vynikající plastický chirurg, RAF.

hraničních kamenů. Unikl hlídce za hlídkou. Malé zpoždění, zavlně zachycením na pohraněních drátěných překážkách, rozhodlo o jeho osudu. Opět zavazka železka a Malda byl postaven v tvář norimberské porotě.

Studené obličej přisedících, vysoká klenba síně, lhostejné obecenstvo. Rozsudek zněl na deset let nucených prací. Zločin: příprava k vlezradě. Tu dvacetiletý odsouzenec povstal k protestu a pronesl svou obhajovací řeč. Při které právníkovi ex offio vstaly hrůzy vlasů a porotci se probudili ze své stupidní ztrnulosti. Sám zněla promyšlená, burcovací slova o nároku malých národů na svobodné žití, o rovnoprávnosti světové společnosti.

Vrcholem projevu bylo prohlášení, ve kterém Malda zdůrazňoval, že šel do čs. legie dobrovolně o své vlastní újmě a že má na to stejné právo, jako kterýkoliv Němec na výbojný útok. Když dozněla jeho slova, nastalo v soudní síni ledivé ticho. Malda stál klidně na místě obžalovaných. Nestaral se o oprátku, která se mu snažila po těch všech urážlivých výroci na krk. Konečně soudce promluvil a rozsudek proměnil na 15 let. Proč nevynesl „smrt“, zůstane tajemstvím. Snad uznal nepřijemnou pravdu.

Malda nastoupil svůj trest v Bayreutu. Dříve, než se okraj města proniklo koncem války americké vojsko, odzbrojil již v čele 15členné skupiny celou posádku káznice.

Po dosažení čs. státního území projevil Malda opět horlivou činnost. Stal se v pětadvaceti letech prvním českým starostou obce Neudeku u Karlových Varů. Krátce potom byl dušil odsunu asi 15 tisíc Němců z našeho území. Jakmile se poměry trochu urovnaly, vrátil se zpět ke svým knihám. Tak poctivý a tak chudý, jak začal. Žádné národní správcovství pro bratry, ač jich sám stovky uděloval.

Po celou válku žil zbývajících tří bratřích Zdeněk, Marjan a Otakar ze dne na den. Měli již četné rodiny a nemohli se proto pokusit o útek jako jejich mladší bratři. Předávali opatrně jeden druhému zprávy a trpělivě vyčkávali, až hlemýžďi pood konce války zrychlí své tempo.

Ale matka neunikla. Střežili ji bedlivě a čekali na první příležitost k zasáhnutí. Také přišla. Při policejní prohlídce domu, toho rodného holzda hrdinů, našel český strážník, (dosud sloužící), pistoli. Udání bylo jednou z kapiček, které způsobily přetečení hrnce.

Sedásátiiletou stařenu odvezl do koncentračního tábora. Tři roky sedávala v zatuchlé boudě pod malou lampičkou a s láskou si prohlížela snímek skupiny sedmi chlapců. Rty se tiše pohybovaly. Snad se modlila, snad si říkala: „Kolik jich ještě kdy uvidím?“ — — — H. Škauf.

SDRUŽENÍ PŘÁTEL LETČŮ SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Máme 68 členů—nově se přihlásili: Jana Rotterová-Witthed ze Švédska, H.N. z U SA, plk. Jan Novák, MBE z Austrálie, inž. Z. Jakobi z NSR a Pavel Olt z Montréalu. —T. Gibián z USA nám zapůjčil skupinovou fotografii 310. čs. stíhací peruti v čele se svým velitelem S/L Jiřím Hartmanem /vešel jí od 15.9.44 do návratu domů/ na RAF základně Manston. Rovněž tabeau 312. čs. stíhací peruti z roku 1945, sestavené v Č. Budějovicích. V čele je W/C J. Hlaďo, DFC. /Otiskneme./ —Máme krásnou fotografii W/C Karla Mrázka. Kdo ví jeho životní data a co se s ním stalo? —V Liberci žil záp. letec Oplakal. Kdo ho znal? —V Praze vyšla zajímavá kniha plk. let. Ant. Lišky, od 312. peruti "Jak se plaší smrt". —Vít. Angetter nám zapůjčil snímek z Leteckého dne v Plzni v červnu 1947; jsou na něm F. Bartoš, Rupert, Kopeček, Pošta, Mansfeld a Angetter. Dále hromadnou fotografii 140ti členů letáckého personálu ČSA z roku 1947. —Nedaleko města Cardigan ve Walesu dochází k pokusu o vytažení z vody letounu typu Spitfire, s kterým se tam 24.1.42 zřítíl Ant. Liška. —Marie Kučerová-Kopečková t.č.v. Montréale, létala stíhací letouny. —V Anglii vyšla kniha "A Lifetime of Service 1918-1983" k 65. výročí založení RAF. Cena £ 12.50. —Plk. let. A. Vrána nám z Anglie poslal kopii svých "Vzpomínek" a angl. verzi knížky "Dana". Dana byla maskot 312. čs. stíhací peruti. —V Niagara Falls, Ont. žije Václav Kaldíček od 311. čs. bomb. peruti. —J. Petličík z NY nám sdělil, že O. Doležal žije v Anglii, K. Mráz a S. Šácha v USA a L. Světlík na N. Zélandě. —Pí M. Hodková nám zapůjčila krásné fotografie ze září 1938/Let kolem Malé dohody/. Je na nich také Vincenc Hodek a M. Plečický. Popsala nám také tragickou smrt záp. letce Anděla u Chebu v r. 1948 při pokusu o přechod hranic. —V ČSSR zemřeli nedávno: Petr Široký, Eman Novotný, Roman Kiršner a J. Malina. —A. Horneš nám z BC poslal výstřižek zachycující přistání 554 čs. vojáků a letců z lodí "Chrobry" ve Francii 3. srpna 1939.



Dnes přinášíme fotografii západního letce 2. světové války, který žije mezi námi v Kanadě: npor. let. v. v. Josef Bílek se narodil v r. 1914 ve Vídni a navštěvoval tamní Komenského školu. V r. 1934 nastoupil čs. vojenskou službu u pěchoty na Slovensku. Po rozbití ČSR odešel do Polska a do Francie. Stal se cizineckým legionářem č. 84368 v pevnosti El Aricha v Alžírě. V září 1939 byl při založení 1. čs. pěšího pluku v Agde. V Anglii byl přidělen k 312. čs. stíhací peruti, v r. 1941 vyšel pilotní školu a v letech 1942-45 patřil k 311. čs. bombardovací peruti; za 3 a půl roku nalétal celkem 1067 hodin. Demobilizoval v Paříži v r. 1946 a od r. 1949 žije v Kanadě, přesněji řečeno: v Montréale. Pomáhá radou i zapůjčením dokumentárních fotografií našemu Sdružení přátel letců svob. Československa od chvíle, kdy jsme je založili. I touto cestou mu děkujeme.



Slavné 311. čs. bombardovací peruti v rámci RAF od 1.9.1944 až po návrat domů vešel S/L /škt. let./ Jan KOSTO-HRYZ. /Snímek je z archivu H. Sládky a zapůjčila nám její paní Věra Sládková./

Nové fotografie v archivu: V. Jícha, J. Šeda, M. Tarabčík, Štíčka, Dobrovodský, Mrázek, gen. Budín, J. Stehlík, F. Loucký, Jar. Himr, V. Bergman, B. Procházka, Z. Bachůrek, P. Brázda, J. Řezníček, mjr. J. Buršík po zranění na Dukle, Hřebacka, Jiří Herman, Josef Řehák, K. Štefánek, Ota Smík, F. Krůča, J. Horský, Jar. Jebáček, Lad. Světlík, gen. K. Janoušek /z roku 1947/. Postupně přineseme v "KL".

Vzpomínáme padlých a nezvěstných druhů v měsíci květnu

Desátník Jan Černý, Francie, † 11. V. 1940.
Kpt. Jindřich Beran, Francie, † 11. V. 1940.
Npor. Václav Kučera, Francie, † 14. V. 1940.
Por. František Dýma, Francie, † 21. V. 1940.
Čet. Antonín Králík, Francie, † 27. V. 1940.
Kpt. Timoteus Hamšík, Francie, † 14. V. 1940.
Rt. Bohumil Votruba, 312. čs. stíh. perutí RAF, † 6. V. 1941.
Por. František Běhal, 1. Sq. RAF, † 11. V. 1941.
Čet. Václav Kříž, 2. S. F. T. S. RAF, † 21. V. 1941.
Voj. Milan Štoček, 311. čs. bomb. perutí RAF, † 25. V. 1941.
Voj. František Dušek, 311. čs. bomb. perutí RAF, † 25. V. 1941.
Por. Stanislav Zelnert, 311. čs. bomb. perutí RAF, † 26. V. 1941.
Rtm. Josef Gutvald, 313. čs. stíh. perutí RAF, † 27. V. 1941.
Ppor. Josef Janeba, 312. čs. stíh. perutí RAF, † 2. V. 1942.
Rt. Bohuslav Zikmund, na cestě do Velké Británie, † 15. V. 1942.
Rt. Josef Návesník, na cestě do V. Británie, † 15. V. 1942.
Rt. Jan Ferák, na cestě do V. Británie, † 15. V. 1942.
Čet. Vratislav Laštovička, na cestě do V. Británie, † 15. V. 1942.

Kpt. Stanislav Fejfar, 313. čs. stíh. perutí RAF, † 17. V. 1942.
Čet. asp. Jiří Bieler, 5 AOS RAF, † 17. V. 1943.
Rtm. Oldřich Jambor, 10 AOS RAF, † 31. V. 1942.
Rtm. Antonín Prvonič, 312. čs. stíh. perutí RAF, † 15. V. 1944.
Rt. Karel Pavlík, 313. čs. stíh. perutí RAF, † 5. V. 1942.
Kpt. Antonín Mikolášek, Francie, n. 25. V. 1940.
Npor. František Bleberie, Francie, n. 25. V. 1940.
Npor. Otakar Korec, Francie, n. 5. V. 1940.
Rt. Miroslav Z. Borkovec, 313. čs. stíh. perutí RAF, n. 17. V. 1942.
Npor. Karel Vykoukal, 41. Sq. RAF, n. 21. V. 1942.
Rtm. Karel Körber, 310. čs. stíh. perutí RAF, n. 3. V. 1943.
Rtm. Jaroslav Chlup, 310. čs. stíh. perutí RAF, n. 4. V. 1943.
Por. Karel Papoušek, 167 Sq. RAF, n. 5. V. 1943.
Ppor. Jaroslav Novák, 312. čs. stíh. perutí RAF, n. 14. V. 1943.
Rt. Miroslav Podborský, 6 OTU RAF, n. 21. V. 1943.
Čet. Jan Kmec, 6 OTU RAF, n. 21. V. 1943.
Rt. Augustin Melor, 310. čs. stíh. perutí RAF, n. 21. V. 1944.
Por. J. O. Ziegler, 104 Sq. RAF, n. 5. V. 1944.

Čest jejich památce!

IN MEMORIAM

Dne 16.května t.r. tomu byl už jeden rok,co v tragické autonehodě poblíž Chattanooga,Tennessee,USA,zahynul poúnorový exulant Ladislav Modl. Smutnou zprávou byli zdrceni jeho synové David a Kenneth a jeho manželka Lena, v Sarnii,Ont.,jakož i jeho rodiče Ladislav a Alžběta Modlovi v Československu. Jeho životní dráha svědčí o velkém nadání a o nesmírné houževnatosti. V Kanadě mu byla oporou jeho rodina a s její pomocí se dopracoval zodpovědného postavení u firmy Polysar v Sarnii. Mr.Mike Stapleford,Manager, Corporate Personnel Services, zmíněné firmy a osobní přítel

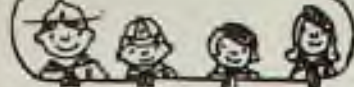
Larryho,řekl o zesnulém při rozloučení,že byl mužem vysokých zásad,poctivý a čestný,muž oddaný své práci a svým kolegům, nezištný, nade vše si vážící své rodiny,vážící si Kanady,ale hrdý na svůj český původ.-- Ladislav Modl se narodil 8.července 1929 v Novosedlicích u Teplic v Čechách. V letech 1945-49 studoval na obchodní akademii v Teplicích. Závěrečnou zkoušku složil v červnu 1949. Vedle jazyků vynikl v podnikovém počtenictví. Odvod na vojnu byl oddálen do roku 1951. Požádal totiž 18.6.1950 o přijetí na pedagogickou fakultu KU. Děkan dr.F.Vodička mu však sdělil,že nevyhovuje"po stránce politické i odborné" a že nemůže být přijat ke studiu. V Ladislavovi uzrálo rozhodnutí odejít na západ a ve dnech 14. až 19.října 1950 překročil ilegálně hranice do sovětské zóny Německa a od tamtud u Neubergsdorfu do americké zóny Německa. Byl za to souzen Americkou Vyšší Komisí pro Německo 26. října 1950, pro nezákonný vstup. Není záznam o vyšší trestu,ale už 23.listopadu se za něho zaručili přátelé Vojtěch Hanzlík a Michael Kvolek; Ladislav dostal něm.průkaz totožnosti/Deutsche Kennkarte/. Pak si podal žádost o IRO cestovní dokument a dostal jej 8.12. téhož roku. V té době se také rozhodl,že požádá jako

horník o emigraci do Kanady a podepsal závazek na 1 rok s kan.ministerstvem práce. Od IRO /International Refugee Organization/ dostal jízdenku na železnici z Neuenburgu přes Koblenz do Bremerhaven,kde nastoupil na loď "Goya",číslo kabiny C 13,lůžko č.477. Stal se "Landed Immigrant" v Halifaxu,N.S. dne 9.března 1951,po dost bouřlivé plavbě severním Atlantikem. Kolem jednoho knoflíku jeho svrchníku mu kan.immigrační úředník omotal zelenou cedulku s tímto nápisem:"CNR No.1,8:20 p.m.,Swastika, Ont.via North Bay,MODEL Lasislav, TO BE FED." Sezení a spánek na tvrdých dřevěných lavicích vlaku nebyl žádný med. V Kirkland Lake se Ladislav podrobil lékařské prohlídce lékařem Workmen's Compensation Board,dostal "Initial Certificate" jako horník a nastoupil už 13.března do práce. Pracoval v potu tváře v podzemí pro Lakeshore Mines Ltd. až do 23.dubna 1952. Ze své mzdy postupně splácel lodní lístek z Evropy a jízdenku CNR. Pak měl to štěstí,že se poznal s kanadskou dívkou Lenou, která ho trpělivě učila angličtině. Svatba byla v červenci 1953 a mladý pár se odstěhoval do Toronta. Larry pracoval nejdříve jako tovární dělník u Christie Bread Co. a ve večerních kurzech dokončil kanadskou střední školu a absolvoval účetnické kurzy. Pak dostal práci u Smith Corona Typewriters, později u jedné stavitelské firmy jako účetní a u Trans Canada Pipelines.

Kanadským občanem se stal 31.července 1956, po předepsaných pěti letech. Rodina se však rychle rozrůstala a finanční povinnosti také a tak Larry přijal místo i na večer v účetnickém oddělení Royal Bank of Canada. Jeho angličtina se neustále zdokonaľovala a postupně i jeho mzda byla vyšší. Neustále něco studoval a plánoval do budoucna. Někdy v roce 1963 dostal místo jako účetní u T.Eaton Co. a postupně se vypracoval do funkce senior analyst v oddělení kompjutrů. V roce 1969 už byl jako general manager u Data Security Co. O 4 roky později byl senior internal auditor-EDP specialist u Robert Simpson Co. Od roku 1976 pracoval jako senior internal auditor-EDP specialist u firmy Northern Telecom. V roce 1979 přijal místo u Comstat Consulting Services a jako specialista pracoval pro různá vládní ministerstva /federální a provinční/. Jako poradce pracoval i pro Spar Aerospace Industries. Sešel se s mnoha zajímavými lidmi a po úvaze dal výraz hrdosti nad svým českým původem tím,že s fed.poslancem Ottou Jelínkem a novinářem Peter Newmanem /oba českého původu/ založil Canadian Ethnic Heritage Foundationa patrona získal dokonce býv.kanadského ministerského předsedu J.Diefenbaker a býv.fed.ministra financí Waltra Gordona. /Vydavatel t.l. se stal jednatelem-pokladníkem této organizace a s Larry Modlem úzce spolupracoval./

Vrcholem jeho kariéry bylo,když mu známá firma Polysar nabídla místo v Sarnii. Jako vedoucí auditor měl možnost cestovat a pracovat po celé severní Americe. Tím se také stalo,že potkal tragickou smrt na silnici ve státě Tennessee osudného 16.května 1982. Za necelé dva měsíce měl slavit své 54.narozeniny. Přátelé na něho nezapomínají.Byl jedním z nejmladších příslušníků poúnorové uprchlické vlny.

skautská hlídka:



V rámci západoněmeckého skautského svazu sv.Jiří účastní se Světového Jamboree v Albertě 15ti-členná československá skautská družina, vedená br.Filozofem z Hannoveru. Je v ní 7 chlapců a 7 děvčat, ve věku od 14ti do 18 ti let. Zásluhou br.Fišery z odb.

ČSNS v Calgary budou po několik dní hosty našich tamních krajanů. Pravděpodobný odlet bude 27.7. v 15 hod. z Vancouver,BC. Má-li někdo zájem o setkání s naší skautskou výpravou,avšáště ve Vancouver,může psát na adresu:Jiří Čemus-Filozof, Lilienstr. 16A, 3000 Hannover 1,West Germany. Ve věci zájezdu na kan.straně pomohli J.Corn,Vláda Novák a vydavatel t.l. Na Jamboree zavlaže tedy opět čs.vlajka.



Ladislav /Larry/ MODL,
8.7.1929-16.5.1982.

~~~~~



Larry se svou snoubenkou Lenou v Kirkland Lake,Ont. v roce 1952.

## PŘED 10TI LETY...

Pokračování se str.3.

velkého Francouze J. Maritaina, z něhož mezi jinými přeložil i »Umění a scholastika« (Praha 1933). Překladecké dílo Renčovo představuje více než dvacet knih – překládal stejně mistrně moderní literaturu anglickou, francouzskou, italskou, německou, španělskou, polskou a ruskou, stejně jako klasické písemnictví. Renč patří k nejlepším českým překladatelům Goetheho (poezie) a Schillera (dramata).

Když dr. Václav Renč zemřel, tak denní tisk, rozhlas, televize i kulturně politické týdeníky v Československu mlčely. Zprávy o jeho úmrtí přinesl nejprve zahraniční tisk. Jediné tři nekrology se objevily po více jak dvou týdnech a později. V evangelických Kostnických jiskrách<sup>120</sup> napsal nekrolog o katolíku Renčovi prof. Miroslav Heryán. Věnoval pozornost především jeho poezii a novému Renčovu básnickému přetlumočení »Knihyžalmů«. Renčovo dílo je podle Heryána modelem i pro evangeliky. Druhý nekrolog byl otištěn v Katolických novinách,<sup>121</sup> napsal jej Renčův přítel, kritik Ladislav Jehlička. V obou nekrolozích – což je charakteristické pro znormalizovanou literární frontu roku 1973 – nesmělo být ani slovo o Renčově dlouholetém věznění a literárním odmlčení. Paradoxem zůstává, že Jehlička byl s Renčem dlouhá léta vězněn. Třetí, osobně pročitý nekrolog, z pera kritika Emila J. Havlíčka, se objevil v evangelické Křesťanské revui.<sup>122</sup> Fakta se obejdou bez komentáře.

Renčův vstup do literatury přivítali největší čeští kritici F.X. Šalda a Arne Novák. – Rok 1968, rok návratu do literatury, je rokem ovací diváků i rokem uznání literární kritiky. – Rok 1973 – rok Renčova úmrtí – je rokem oficiálního mlčení i při pohřbu. Zbývá otázka, zda je to typický osud rehabilitovaného autora. – V zahraničí, Sdružení bývalých politických vězňů ve Švýcarsku, zvolilo v dubnu 1974 dr. Václav Renč in memoriam čestným členem. Ant. Kratochvíl: »Žaluji«, II. díl.



Pojištění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší veřejnosti s největší kanadskou životní pojišťovnou

**SUN LIFE OF CANADA**

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.  
Senior Representative

Tel.: 232-1620

56 Aberfoyle Cr. Suite 400

Toronto, Ont.,

/Proti Islington Subway Station./

M8X 2W4

## HUDEBNÍ NÁSTROJE

SE SLEVOU AŽ 30 PROCENTNÍ VÁM DODÁ

**JIŘÍ DANEŠ**

Známý jako dirigent čs.rozhlasu a TV a jako klavírista u Benešů.

Flétny, klarinety, trombony pod \$250.

Dříve, než zakoupíte jakýkoliv hudební nástroj, zavolejte

**TORONTO 266-1659**

Nikde nekupíte za méně než za nás.  
Odborně poradím.

# VZPOMÍNKA

BORSKÝ KREML.

Po mém odsouzení 17. června 1949 jsem byl 20. června 1949 převezzen z pankrácké věznice do trestnice Bory, kde jsem začal odpykávat trest 21 let, ke kterému jsem byl odsouzen vojenským soudem, ve složení pplk. Matoušek, pplk. Vieska /odsoudil dr. Horákovou k trestu smrti/, gen. Papoušek a smečka přísedících. Po uvítacím projevu tehdejšího velitele Šafarčíka jsem byl odveden na oddělení D1. Ani jsem netušil, že ve věku 23 let se mne bolševická vláda tak obávala. Oddělení D1 bylo jedno křídlo Borské věznice, kde v přízemí bylo asi 7 společných cel. Byl jsem předán do péče starému vězeňskému strážci Viletovi, který mě na zmíněné oddělení odvedl. Co mne ihned překvapilo, byla ta skutečnost, že na mřížích /katrech/ visely deky. Když jsme prošli prvním katem, objevil se ihned druhý katr. Strážce mne přivedl před jednu z cel, otevřel a vstrčil mne do ní. Ocítl jsem se na společné cele, která byla bez obyvatel, jen jedna postel byla neustlaná. Na stolečku vedle postele ležela špička na cigarety. Hned jsem si řekl obyvatel postele je asi u výslechu. Čekal jsem na jeho návrat, ale neznámý vězeň se nevracel. Po zazvonění, které znamenalo ulehnutí, jsem si lehl. Ráno jsem se probudil a zdálo se mi, že je nějak pozdě, asi jsem neslyšel zvonění. Na rozestlané posteli můj neznámý soused nebyl. Uslyšel jsem příjezd auta a hovor pod okny, která byla zabílena skoro až nahoru. Další zajímavost oken bylo, že měla mříže nejen zvenku, ale též zevnitř. Vstal jsem a jdu k oknu zjistit, co se vlastně venku děje. Najednou slyším: "Lehni si, ty syčáku, a marš od toho okna!" což jsem udělal. Po nějaké chvíli jsem slyšel opět hovor pod okny a odjíždění aut. Pak se všechno uklidnilo. Najednou zazněla siréna oznamující budiček. Provedl jsem ranní úkony stanovené vězeňským řádem. Ustlal jsem svou postel a postel mého souseda-spoluvězně a čekal jsem, co se bude dít. Otevřely se dveře a chodba R. Krejčíř /byl unesen na vánoce 48 z Vídně/ mi dal kávu s poznámkou: "Dostals provaz?" Řekl jsem mu ne. Asi za půl hodiny se vrátil bez dozorce a rychle mi povídá: "Tys tu postel Tvého souseda ustlal a nenašels tam něco?" Řekl jsem mu nic, jen špičku na cigarety. Dal jsem mu ji a on rychle odešel. Asi tak před polednem přišel starý dozorce a povídá: "Vemte si své věci/ručník, jídelní misku a lžičku/ a pojďte." Odvedl mne na konec chodby, otevřel celu a vstrčil mne dovnitř. Nastalo vzájemné představování. Zeptal jsem se, co se to ráno dělo a dostal jsem tuto odpověď: dnes ráno byl popraven na tomto dvoře generál Heliodor Pika, proto byl budiček o 2 hodiny později. U kukátek do cel stáli dozorcí, aby nikdo nemohl horními nezabílenými částmi oken být svědkem této vraždy. Neustlaná postel a špička náležela popravenému. Den, kdy jsem přišel na jeho celu, ztrávil poslední návštěvou rodiny a zbytek dne a noci v jiné části věznice s knězem. Bylo to smutné ráno 21. června 1949. Toto oddělení bylo podle rozkazu z vyšších míst naprosto izolované. Lékař docházel na oddělení. Nesměli jsme nikomu říci naše jména, ani dozorcí. Tato skutečnost vedla k názvu KREML. Tento status trval do konce dubna 1950, kdy si velitel Šafarčík, aby prokázal svoji ostražitost a bdělost, vykonstroval vzpuru vězňů a oběti si našel na tomto oddělení. Dopadlo to tragicky, protože dva obyvatelé oddělení major gšt. dr. R. Černý a poslanec lidové strany za kraj Plzeň St. Broj spolu s dozorcem vězňů Petříkem byli popraveni a několika vězňům z oddělení zvýšeny tresty. To je ale jiná smutná historie socialistického humanismu. M. Stehlík

/Autor článku dodal k výše uvedenému článku toto: Pamatuje si, že v roce 1949 byli v Borském Kremlu vězněni tyto čs. západní letci: gen. dr. Karel Janoušek, plk. gšt. inž. V. Chrást, major gšt. J. Hybner, major J. Brůx, major J. Smrška, major J. Hrděk, major V. Flekal, major F. Chábera, škpt. H. Prokop, škpt. S. Hluška, kapitán J. Čapek a kapitán J. Špaček. Z pozemních jednotek záp. čs. armády: major gšt. JUDr. R. Černý, major gšt. R. Pavlík, generál Vladimír Příkrýl. Domácí odboj: generál R. Mrázek, plk. gšt. V. Kadarinka, plk. gšt. J. Eminger-Eliaš, major děl. J. Doubek, por. tank. M. Stehlík, por. pěchoty V. Volný, šrtm. K. Dratva a voják J. Šilhánek./

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru  
Speciální vklady - Šeková služba

## KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO  
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO  
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.  
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.



Generál Heliodor Pika,  
zavražděný čs. komunisty 21.6.49.

## WINZE'S MEAT MARKET

ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.

307 Roncesvalles Ave., Toronto.  
Tel.: 533-5165

## ČECHOSLOVÁCI v ZAHRAŇIČI

Čtenář V. Š. z Rochester, NY, nám poslal \$40 na tiskový fond k uctění památky spoluvojovníků J. Šejbla, H. Slípky a přátel A. Dutky a Š. Pagáče. -- Svěcení Mariánské kaple ve Washingtonu bude 26.6. -- Návštěvníkům New Yorku doporučujeme restauraci Praha, First Ave. u 73. ulice. Tel. /212/ YU8-3505. -- Přehled polit. vězňů za Žel. oponou přináší "Help and Action Newsletter", Box 11, 77850 Héricy, France. -- Biskup. dr. Jar. Škarvada se účastnil symposia o prondsledované církvi v ČSSR ve Stuttgartu, 13. 3. -- Vzdělavatelem Čs. Orla ve Stuttgartu a okolí se stal dr. Josef Kratochvíl. Přednášel 3.5. na tamní univerzitě o Komenském. -- V Bavorsku zemřel býv. předák agrární strany ve vých. Čechách Josef Vozenílek, 85. Patřil do poúnorové vlny. -- Zájezd české zpěvačky M. Šimkové z Austrálie po Kanadě připravuje: J. Král, 740 Spadina Ave., Toronto. -- V nehodě na zdv. dráze se 6.3. zabil v Austrálii cyklista Miloš Páral, 53. -- V Peru pracuje obětavě vlastenec Boh. Kopeček, 84. -- Framar Publishers, Box 66453, L. Angeles, Ca. 90068, vydali studii "Básník" od A. Vyskočila. Vyšla první u Kunců v r. 1927. -- MUDr. Alžběta Vrbová se stala "ženou roku 1982" v Jižní Africe. -- V N. J. zemřel major dr. Jar. Václavík, rodák z hostýnského kraje. -- L. Pachman se svezl s výpravou záp. Němců na loď "Astor" a navštívil Leningrad. Loď zastavila také v Gdaňsku. -- Journal of Czechoslovak and Central European Studies "KOSMAS" přinesl angl. výběr z pamětí dr. L. Feierabenda. -- Soutěž 4 čs. hok. týmů v Torontě vyhrála Sparta Chicago. -- DIALOG v NSR má za US11 "Broučky". -- Potraviny bezcelně do ČSSR posílá: EL, Postfach 700103, 6000 Frankfurt/M. 70. -- Čs. rozhlas v NY za vedení J. Petličky oslaví 50. narozeniny banketem 16. 10. t. r. -- S. Hofírek napsal studii "Pravda a spravedlnost" v Melbourne. -- "Stopa" se zmiňuje o br. Jánosičkovi-Štemberovi, 83. -- III. evropská konference SVU bude koncem srpna v Bernu. Podrobnosti: O. Komersová, Obermattstr. 10, 3018 Bern. -- Došlé pozdravy: K. Ryba z Vídně, J. Nový a J. Neduha z Turecka, J. Kotas z Anglie, skupina čs. skautů v sev. Německu/plánují účast na Jamboree/, Anna a Ot. Telichovičovi ze Stockholmu a Pitterovi z Bad Sooden-Allendorf. Děk! -- Hledají se: R. Páda a Frant. Váňa. -- Carpatho-Rusyn Research Centre má adresu: 355 Delano Pl., Fairview, NJ 07022, USA. -- Gen. let. J. Ambruš slaví zakrátko narozeniny. -- Dr. I. Ducháček měl 27. 2. "70". -- Alexander Dolinay skončil 14.5. univerzitní studium na LaSalle College ve Filadelfii. -- S. Barton napsal studii "O tak zvané zradě arm. gen. Lva Prehaly". -- "Hlas národa" měl článek "Darovala Stalinovi Podk. Rus čs. vláda?" -- Jana Rotterová nám poslala zajímavý materiál ze Švédska. -- Z Latiny do S. Diega emigroval R. Švejkský. -- "Svědecství" č. 68 z Francie má 844 stran. -- V. Malý začal v NSR vydávat "Dopisy a dokumenty!" -- Zpěvačka Alena Bičová vydala gramodesku "Moravské lidové písně"/zpracování L. Janáček a B. Martinů/. Adresa: Postfach 14 06, 6200 Wiesbaden, W. Germany. -- Z. Hruban vede náš archiv v Chicagu. -- Rada svob. ČSR zveřejnila interview s V. Havlem.

## Československá národní rada americká

Odbočka San Diego, Cal. uspořádá dne 12. června t. r. II. Československý Den a zve všechny krajany z oblastí: San Diego, Los Angeles, Orange a Riverside. Místo: Live Oak Park ve Fallbrooku. Očekává se velká účast - po loňském úspěchu. Vystoupí též čs. taneční skupina v národních krojích z Los Angeles. Live Oak Park patří k nejkrásnějším piknikovým parkům v Kalifornii. Z Los Angeles pojede zvláštní autobus.